

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพเศรษฐกิจไทยช่วงปี 2539 ส่งผลมาถึงปี 2540 ประสบปัญหานานัปการที่ถูกกรมล้อมจากทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะปัจจัยที่เป็นเครื่องมือชี้วัดเสถียรภาพความมั่นคงของสถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์เริ่มสั่นคลอน จากปัญหาหนี้เสียที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งภาครัฐและธนาคารแห่งประเทศไทยต้องออกมาตรการเพื่อฟื้นฟูและหาแนวทางแก้ไขมิให้เกิดปัญหารุนแรงมากขึ้นเป็นที่ทราบกันดีว่าการดำเนินธุรกิจต่างๆ จะต้องอาศัยธนาคารพาณิชย์เป็นสื่อกลางทั้งในด้านการรับฝากเงิน การให้กู้ยืมเงินและการให้บริการต่างๆ ทั้งนี้เพราะธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่ได้รับความเชื่อถือว่ามีรูปแบบของการดำเนินงานที่เป็นระบบ มีระเบียบปฏิบัติที่คืออยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่สำคัญธนาคารพาณิชย์เป็นองค์กรหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศให้เจริญรุ่งเรือง หน้าที่หลักของธนาคารพาณิชย์จึงเป็นการระดมเงินออมจากประชาชน เพื่อมาเป็นทุนและกระจายออกไปในรูปของสินเชื่อสู่ภาคเศรษฐกิจต่างๆ (จรูญรัตน์ ตระการศิรินนท์, 2540)

โดยทั่วไปเป้าหมายหลักในการอำนวยความสะดวกของธนาคารพาณิชย์ จะเป็นแหล่งที่มาของรายได้ที่สำคัญที่จะนำมาบริหารสร้างกำไรให้กับธุรกิจ หากสินเชื่อมีคุณภาพดี มีการผ่อนชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยจากลูกค้าในระยะเวลาที่กำหนด จะเป็นผลทำให้กำไรที่ได้สูง ในทางกลับกันหากสินเชื่อมีคุณภาพด้อย ไม่สามารถเรียกเก็บหนี้ได้ก่อให้เกิดการค้างชำระหนี้ ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ซึ่งถ้าติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน ทำให้ธนาคารต้องสูญเสียโอกาสในการหากำไรจากดอกเบี้ยที่ควรจะได้รับ สูญเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากในการติดตามเร่งรัดหนี้คืนจากลูกหนี้ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อธุรกิจ ประสบกับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดหนี้สูญและทำให้ขาดสภาพคล่องในการบริหารงาน

ในปัจจุบันการดำเนินธุรกิจด้านธนาคารพาณิชย์ มีการปรับตัวแข่งขันกันตลอดเวลาและนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อพยายามรักษาลูกค้าของตนเองไว้ อีกทั้งจะต้องพยายามแย่งชิงลูกค้าจากธนาคารอื่นให้มาใช้บริการที่สาขานั้น จะเห็นว่าปัจจุบันรูปแบบการให้บริการของธนาคารพาณิชย์มีหลากหลายรูปแบบ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับลูกค้าทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นด้านเงินฝาก

ด้านสินเชื่อ ด้านต่างประเทศ และด้านการให้บริการอื่นๆ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดขอบเขตเอาไว้ (พิทยา วัฒนะ, 2543)

ในระบบสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์นั้น มีบริการด้านสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์พร้อมจะให้บริการแก่ลูกค้าหลายด้าน อาทิเช่น

- เงินกู้ระยะยาว (Loan) เพื่อซื้อบ้าน ที่ดิน รถยนต์ อาคาร โรงเรียนต่างๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเป็นส่วนใหญ่
- เบิกเงินเกินบัญชี (Overdraft) เพื่อใช้หมุนเวียนในกิจการค้า
- สินเชื่อเพื่อการนำเข้าและส่งออก (Packing Credit)
- หนังสือค้ำประกัน (Letter of Guarantee) เช่น ค้ำประกันการทำงาน ค้ำประกันสัญญา ค้ำประกันการว่าจ้าง
- ตั๋วสัญญาใช้เงิน (Promissory Note: P/N)
- การรับซื้อลดเช็ค (Clean Bill Discount: C.B.D)
- การอาวัล (Aval) ตั๋วเงินชนิดต่างๆ

จะเห็นว่าสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มีมากมายหลายชนิด เกณฑ์การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อแต่ละประเภทก็แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้เงิน รายได้ของผู้ขอสินเชื่อ ประวัติส่วนบุคคล ราคาประเมินของหลักประกัน ตลอดจนสภาพแวดล้อมทั่วไปทางเศรษฐกิจ

ด้วยวัตถุประสงค์ของการใช้สินเชื่อที่แตกต่างกัน สินเชื่อแต่ละประเภทจึงมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันด้วย พอที่จะสรุปได้ดังแสดงในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ข้อดีและข้อเสียของสินเชื่อประเภทต่างๆ

ประเภทสินเชื่อ	ข้อดี		ข้อเสีย	
	ด้านลูกหนี้	ด้านธนาคาร	ด้านลูกหนี้	ด้านธนาคาร
เบิกเงินเกินบัญชี	ใช้หมุนเวียนสะดวก	ดอกเบี้ยทบต้น (รายได้)	ดอกเบี้ยทบต้น ความเสี่ยงใช้เช็ค	ควบคุมการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ยาก
เงินกู้ (ประเภทแบบมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน)	ดอกเบี้ยไม่ทบต้น	ควบคุมติดตามง่ายและง่ายต่อการพิจารณาอนุมัติ	ขอใช้เงินส่วนที่ผ่อนคืนแล้วไม่ได้	มีโอกาสเสียหายง่าย
ตัวสัญญาใช้เงิน	ค่าธรรมเนียมต่ำ	ได้รับค่าธรรมเนียมรับทันทีที่มีการออกตัว	ธนาคารจำกัดด้านระยะเวลาการใช้	วิเคราะห์ยาก/พิจารณาสินเชื่อตามฤดูกาล
หนังสือค้ำประกัน	ค่าธรรมเนียมต่ำ	ได้รับค่าธรรมเนียมรับทันที	เป็นการผูกพันระยะยาว	อัตราค่าธรรมเนียมรับต่ำ
อ่าวัด	ได้รับความเชื่อถือสูง	ได้รับค่าธรรมเนียมรับทันที	ธนาคารอนุมัติยาก	อัตราค่าธรรมเนียมรับต่ำ

ที่มา: คัดแปลงจากพิทยา วัฒนะ (2543)

ในการให้สินเชื่อเงินกู้ประเภทแบบมีกำหนดระยะเวลาการใช้คืน ลูกค้าส่วนใหญ่จะนำไปลงทุนในกิจการหรือ ซื้ออสังหาริมทรัพย์ บ้าน ที่ดิน ทรัพย์สินถาวรและอื่นๆ ซึ่งเป็นการให้สินเชื่อที่มีสัดส่วนมากที่สุดเมื่อเทียบกับสินเชื่อประเภทอื่นๆ ดังแสดงในตารางที่ 1.2

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 1.2 เงินให้สินเชื่อของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ระหว่างปี 2543 – 2546

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	วงเงินเบิก เกินบัญชี	วงเงินกู้ ประเภทแบบมี กำหนดระยะเวลา ใช้คืน	ตัวสัญญา ใช้เงิน	หนังสือค้ำ ประกัน	อาวัล	รวมทุก ประเภท
2543	61,554.88	201,264.39	50,746.98	4,758.23	4,562.48	322,886.96
	19.06%	62.33%	15.72%	1.48%	1.41%	100.00%
2544	56,633.47	216,418.88	52,662.38	4,584.22	4,122.18	334,421.13
	16.93%	64.72%	15.75%	1.37%	1.23%	100.00%
2545	57,019.78	228,311.01	62,270.50	4,455.51	3,908.94	355,965.74
	16.02%	64.14%	17.49%	1.25%	1.10%	100.00%
2546	83,364.38	238,368.22	74,742.79	680.54	3,357.26	400,513.19
	20.81%	59.52%	18.66%	0.17%	0.84%	100.00%

ที่มา: ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) (2546)

ปัญหาส่วนใหญ่ของสินเชื่อให้กู้ประเภทแบบมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน (พิทยา วัฒนะ, 2543) เนื่องจากลูกหนี้ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่พอชำระหนี้ มีการก่อกหนี้สินภายนอกเพิ่ม เช่น เมื่อลูกหนี้กู้เงินจากธนาคารไปซื้อบ้านพร้อมที่ดินแล้ว ต่อมาภายหลังต้องการซื้อรถยนต์เพิ่มก็จะขอกู้เงินจากธนาคารเพิ่มอีก ซึ่งเมื่อเทียบกับสัดส่วนรายได้ต่อจำนวนเงินที่ผ่อนชำระไม่อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม ทางธนาคารก็จะปฏิเสธคำขอของลูกหนี้ไป ลูกหนี้ก็จะหันไปกู้จากบริษัทไฟแนนซ์ทำให้มีภาระเพิ่มขึ้น ในขณะที่รายได้ยังคงเดิม ยังคงชำระหนี้ได้ตามปกติ แต่ถ้าหากมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน เช่น เจ็บป่วยต้องใช้เงินรักษาตัวหรือเกิดอุบัติเหตุจะทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถหาเงินมาชำระหนี้ได้ทัน ก็ต้องหยิบยืมจากบุคคลภายนอกต้องมีภาระส่งดอกเบี้ย ทำให้มีการผ่อนชำระหลายทาง หนี้ก็เริ่มมีปัญหาและกลายเป็นหนี้เสียในที่สุด ซึ่งธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ก็มีปัญหาระนองของหนี้เสีย อัตราของหนี้เสียดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ซึ่งธนาคารเองก็พยายามหาทางแก้ไขและสกัดกั้นหนี้เสียดังกล่าวทุกวิธีการ แต่อัตราของหนี้เสียก็ยังเพิ่มขึ้น พอดีสรุปได้ดังตารางที่ 1.3

ตารางที่ 1.3 ปริมาณวงเงินที่ให้สินเชื่อ และหนี้เสีย (NPL) ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ระหว่าง ปี 2543 – 2546

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี	เงินให้สินเชื่อ	อัตราเปลี่ยนแปลงเงินให้สินเชื่อ (%)	หนี้เสีย (NPL)	อัตราเปลี่ยนแปลงหนี้เสีย (%)	อัตราส่วนหนี้เสีย / เงินให้สินเชื่อ (%)
2543	332,886.96		76,847.90		23
2544	334,421.13	0.46	63,314.38	-17.61	19
2545	355,965.74	6.44	76,668.75	21.09	22
2546	400,513.19	12.51	77,764.70	1.43	19

ที่มา: ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) (2546)

ผลต่อเนื่องจากปัญหาที่กล่าวข้างต้น จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่จะศึกษาถึงปัญหาว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มของตัวเลขดังกล่าว ทั้งนี้จึงมีการกำหนดมาตรการควบคุมคุณภาพหนี้ของธนาคารพาณิชย์ โดยธนาคารแห่งประเทศไทย จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า หนี้เสีย (NPL) ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ประเภทสินเชื่อให้กู้ประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืนจะปล่อยให้สูงมากที่สุดเมื่อเทียบกับหนี้อื่นๆ และเป็นหนี้เสียมากกว่าสินเชื่อประเภทอื่นด้วย และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืน

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ทำให้ทราบถึงปัจจัย ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เกิดหนี้เสียเงินกู้ประเภทมีกำหนดระยะเวลาใช้คืนทั้งด้านลูกหนี้และธนาคาร และเป็นข้อมูลต่อทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อ โดยการป้องกันและแก้ไขไม่ให้เกิดหนี้มีปัญหามากขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษายิงจ้ยที่ทำให้เกิดหนี้เสียสินเชื่อเงินกู้ประเภทแบบมีกำหนดระยะเวลาใช้คืนของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาประตูช้างเผือกเชียงใหม่ และสาขาลำพูน โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถามกับลูกค้าของธนาคาร ที่เป็นหนี้เสียและเจ้าหน้าที่สินเชื่อของธนาคาร โดยใช้ข้อมูลในช่วงเดือนมิถุนายน 2546 – เดือนมิถุนายน 2547

1.5 นิยามศัพท์

หนี้เสียสินเชื่อเงินกู้ หมายถึงหนี้ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาประตูช้างเผือกเชียงใหม่ และสาขาลำพูน ที่มีประวัติผิดนัดชำระหนี้ตั้งแต่ 1 งวดขึ้นไป

หนี้เสียหรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan: NPL) หมายถึง หนี้ที่ลูกหนี้มีปัญหาในการชำระดอกเบี้ยหรือเงินต้นที่ค้างเกินกว่า 3 เดือน นับจากวันที่ครบกำหนด หรือหนี้ที่ค้างชำระดอกเบี้ยไม่ถึง 3 เดือน แต่ลูกหนี้มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้คืนเงินต้นหรือดอกเบี้ย นอกจากนั้นยังหมายถึงหนี้ที่มีการต่ออายุสัญญา หรือหนี้ที่ได้ปรับปรุงกำหนดการชำระหนี้ใหม่ โดยไม่สามารถแสดงการวิเคราะห์อย่างเพียงพอและเหมาะสมเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้

ขนาดของหนี้เสีย หมายถึงเงินต้นค้างชำระ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved